

Ministerie van Buitenlandse Zaken

Landrechten in Benin – van ver gekomen, nog ver te gaan

Ministerie van Buitenlandse Zaken
 12 mei 2014
 Ruud van der Helm
 (ruud-vander.helm@minbuza.nl)

Overzicht

1. Benin in feiten en cijfers
2. Beknopte chronologie van landrechten in Benin
3. De innovaties van de nieuwe landwet (Code foncier et domanial)
4. Huidige en toekomstige activiteiten ambassade
5. Kennisopbouw

Benin in feiten en cijfers (algemeen)

- Oppervlakte 3x Nederland
- 60% van areaal geschikt voor landbouw, waarvan 17% in gebruik (1,4 mln hectare)
- 10 miljoen inwoners (toenemende verstedelijking, en toenemende bevolkingsdruk in het zuiden)
- Hoge bevolkingsgroei (3,5%)
- 12 departementen, 77 gemeentes, ± 3500 villages
- Landbouw 35% GDP, 550.000 productie-eenheden
- 34% van de productie-eenheden < 1 ha

Beknopte chronologie van landrechten in Benin

BENIN

FOOD SECURITY AND LAND GOVERNANCE FACTSHEET

ABSTRACT.....	1
1 POLICY AND LEGISLATION.....	3
1.1 Regulatory Land Governance Framework (rural land).....	3
1.2 Land Tenure Forms.....	3
1.3 Institutional land governance framework.....	4
1.4 Gender.....	4
1.5 Foreign direct investment in land.....	5
2 INTEGRATED WATER MANAGEMENT.....	5
2.1 Regulatory Framework.....	5
3 REALITIES ON THE GROUND.....	5
4 RESOURCES AND OTHER INFORMATION.....	6
4.1 Related country profiles.....	6
4.2 Laws, Policy and Regulations search engines.....	6
4.3 Maps and Databases.....	6
4.4 Portals and other resources.....	6
4.5 Donor support programs.....	6
4.6 Civil society organizations working on land governance.....	7
4.7 References.....	7

ABSTRACT

Food security in Benin is correlated to access to land and tenure security. In rural Benin, customary tenure systems are most prominent. In Southern Benin, where population density is the highest and land availability increasingly scarce, competition over land and natural resources is growing. This situation puts access to secure rights in jeopardy for groups with a more marginalized position within their community (women, younger men), while competition with herders – relying on mobility to access grazing lands, water and markets – becomes more fierce and even violent. With respect to policy, the Plan Foncier Rural (PFR) and the land certificate are tools that can prevent conflict, promote investment in land and facilitate transactions such as the leasing, sharecropping and selling of land. The certificate is also useful to facilitate access to credit, assuming that financial services are available. However, there are also political forces that are pushing towards more individual titling and the development of land markets. It is feared that the new land legislation, now discussed in parliament, may enhance tenure insecurity for many farmers who will be considered as tenants by customary authorities seeking to obtain title or sell the land. This new policy is also stimulating urban based investors, companies, NGOs and religious congregations acquiring land through customary authorities, which are then formalized.

- Koloniale wetgeving
- Begin jaren 90: start met hervormingen
- Vanaf begin 2000: experimenten met nieuwe landinstrumenten
- 2007: rurale landwet
- 2010: Witboek landbeleid
- 2013: algemene landwet (vervangt alle eerdere wet- en regelgeving)

Innovaties van de nieuwe landwet (2013)

- Landeigendom van staat, gemeente, en privépersonen gelijkwaardig (staat niet enige eigenaar)
- Einde duale systeem (wet op basis van modern recht)
- Eén landtitel voor zowel ruraal als stedelijk landeigendom, maar twee systemen om rechten vast te stellen (immatriculation classique, Plan Foncier Rural)
- Centrale regie (Agence Nationale du Domaine et du Foncier) met gedeconcentreerde bureaus
- Conflict management ingeschreven in de wet

Maar ook:

- Complexe institutionele architectuur
  - Nationaal: CCF, ANDF, Régisseur national, FDF etc.
  - Lokaal: BCDF, Régisseur communal, Mairies, CoGeF, SVGF, etc.
- Sterke focus op landeigendom, en weinig handvatten wat betreft geassocieerde rechten (huur, plantrechten, gebruiksrecht, etc.)
- (te) Beperkt instrumentarium voor tegengaan van land grabbing en speculatie (geen buitenlands landeigendom, geen landverkoop > 1000 ha)
- Spanning tussen centrale en decentrale verantwoordelijkheden en mandaten
- Onduidelijkheid over ophanging en tutelle ANDF

Huidige Nederlandse bijdrage (via Ambassade)

- Vervolg op programma MCA Bénin (vertrokken eind 2011)
- Formulering National Programma (doodgelopen begin 2013)
- Donorcoördinatie op informele basis
- Overbruggingsfinanciering via UCF/MCA Benin (sind eind 2013):
  - Uitwerking regelgeving landwet
  - Toegankelijk maken van de landwet (communicatie)
  - Afronden wet op ruimtelijke ordening en urbanisme
  - Opzetten Agence Nationale du Domaine et du Foncier
  - Ondersteuning uitgifte landtitels
- Boekproject SNV "La gouvernance du foncier rural"
- Samenwerking met VNG-i

La gouvernance
du foncier rural
au Bénin
La société
civile s'engage

Toekomstige Nederlandse bijdrage

- Formulering National Programma + financieringsstructuur
- Donorcoördinatie en afstemming werkwijzen (KfW, AFD, Wereldbank?)
- Ondersteuning van 1-2 gemeentes als testterrein voor de implementatie van de landwet
- Civil society (i.s.m. Zwitserland)
- Kleine programma ondersteunende activiteit (bijv. filmproject, bijdrage aan Land&Poverty Conference, etc.)

Zorgpunten:

- Zwakte ministerie van landbouw
- Bureaupolitiek tussen ministeries
- Onduidelijkheid over verloop transitie, ihb op lokaal niveau
- Kennisopbouw

Kennisopbouw

- Beschikbaar maken van documentatie en analyses in Benin
- Opbouw van expertise, zowel internationaal (Nederland!) als in Benin:
  - Wet- en regelgeving
  - Landrechtensystemen en uitgifte van titels
  - Impactmonitoring (ihb verband tussen landeigendom, toegang tot land en landgebruik)
- Observatoire?

Voor meer informatie:

Nederlandse Ambassade te Benin
Ruud van der Helm
Ruud-vander.helm@minbuza.nl